

Ulla Lindqvist, 1 maj 2006

Det talade ordet gäller!

Mötesdeltagare!

Äntligen är det första maj. Vintern har varit lång i år och vi har fått vänta på våren och värmen. Men nu är det arbetarrörelsens högtidsdag och oavsett väder är det härligt att samlas under dom röda fanorna.

För första maj är inte bara våren och löftet om sommaren som kommer. Det är också den internationella solidaritetens dag – när vi samlas och lovar varandra att en bättre värld är möjlig. Och vi är inte ensamma i vårt hörn av världen att fira första maj. Den här dagen samlas människor över hela världen – förenade i sina drömmar om en bättre framtid för sig själva och sina barn.

Men tänk tanken att vårt möte här i Visby/Rute skulle avbrytas av polis och militär. Tänk tanken att ni som är här idag skulle bli arresterade för att ni visar vad ni tycker. Att socialdemokratiska partier och fria fackföreningar skulle vara förbjudna.

Den tanken är naturligtvis helt främmande för oss. Men vi behöver inte åka så långt för att det ska bli verklighet. Så är det i Vitryssland, ett av våra närmaste grannländer. Och inte bara där.

Den fria fackföreningsinternationalen årsrapport visar att facklig aktivitet i många delar av världen är förenad med livsfara. Bara under år 2004 dödades 145 personer på grund av sin fackliga verksamhet. Värst är det i Colombia. Där mördades 99 fackligt aktiva.

Egentligen ska vi inte vara förvånade. För diktatorer och profitörer har alltid sett facket som ett hot. De vet att den fackliga tanken hotar deras makt. De vet att fackliga organisationer står för en människosyn och en samhällssyn som ger människor kraft att förändra sina liv. Och att människor som sluter sig samman i en fackförening kan förändra maktförhållandena i ett samhälle.

Därför förföljs fackligt förtroendevalda.

Därför visar vi idag vår internationella solidaritet med de kvinnor och män över hela världen som vågar sina liv i kampen för fred, frihet och mänskliga rättigheter!

x   x   x

Kamrater!

Marknadskrafterna kan inte lösa de globala problemen med fattigdom, förtryck och utsugning – och de kan inte heller lösa de problem vi brottas med i Sverige. Mot marknadskrafterna ställer vi solidaritet – inte som välgörenhet utan solidaritet i betydelsen gemensam kamp för gemensamma intressen. Solidaritet som ett löfte om att fortsätta kämpa tillsammans för frihet och rättvisa.

För fackföreningsrörelsen i Sverige handlar det bland annat om att värna kollektivavtalen. Kollektivavtalets idé är enkel. Om löntagarna står tillsammans och lovar varandra att inte konkurrera med sämre löner och arbetsvillkor än de som finns i avtalet – då kommer ingen att tvingas sälja sig till underpris eller behöva acceptera sämre anställningsförhållanden.

Vi har flera uppmärksammade fall där facket tagit fajten för att se till att människor inte utnyttjas. Det har ofta rört sig om utländska arbetare – ibland från de nya EU-staterna men också från mer fjärran länder än så. Inte sällan har det varit svenska företag som på ett eller annat sätt försökt tjäna pengar på dessa människors utsatthet. Alltså en av de värsta formerna av diskriminering.

Det viktigt att slå fast att rätten att sluta sig samman och slåss för kollektivavtal också kräver att det finns en ömsesidig rätt till stridsåtgärder.

Ta exemplet Preemraff i Lysekil. Där arbetade 200 thailändska svetsare anställda av ett globalt bemanningsföretag. Trots ett undertecknat kollektivavtal fick svetsarna bara mellan 10 och 20 kronor i timmen av den italienska underleverantören. När dessutom

några av deras kamrater skulle skickas hem för att de protesterat la alla ner arbetet några timmar.

Men dom stod inte ensamma. Byggnads – det där fackförbundet som Fredrik Reinfeldt tycker är en skamfläck för Sverige – varslade om blockad. Först då kunde konflikten lösas och arbetarna få den lön de hade rätt till.

De som vill förbjuda fackets rätt till sympatiåtgärder struntar uppenbarligen i att människor utnyttjas på det här sättet. För utan den rätten hade Byggnads blockad varit olaglig.

Konflikträtten kommer vi aldrig att kompromissa om!

Det här exemplet och andra visar också att det inte längre finns några enbart svenska fackliga frågor. Vi är alla en del av en global konkurrens, där företag försöker spela ut löntagare mot varandra.

Kampen för att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige är inte bara en kamp för svenska löntagare. Det är i lika hög grad en kamp för lettiska, polska och portugisiska arbetare. Det som nu sker i det så kallade Waxholmsfallet är inte heller en strid som bara den svenska fackföreningsrörelsen driver. Vi är inte ensamma. Från hela Europa kommer nu stöd för vårt arbete att hävda fackliga rättigheter.

Högern säger att de gillar kollektivavtal. Det är struntprat. Påhejade av Svenskt Näringsliv vill de förändra styrkeförhållandena på svensk arbetsmarknad så att arbetsgivarna blir starkare och löntagarna svagare. Det vill dom göra genom försämrade konfliktregler, höjda avgifter och sämre ersättningsnivåer i a-kassan. Så att man som arbetslös tvingas ta jobb till mycket låg lön.

Vårt svar till den samlade borgerligheten är att vi löntagare kommer att ta strid för kollektivavtalen och för vår trygghet. Ingen ska behöva bli utnyttjad av oseriösa arbetsgivare.

x   x   x

Mötesdeltagare!

I år demonstrerar vi under parollen "Alla ska med".

Arbetarrörelsens vision har alltid varit just detta – alla ska med. Högeralliansen påstår sig vilja samma sak med deras politik säger något annat. Det är bara de som redan har trygghet och god ekonomi som ska med – alla andra lämnas utanför. Klassklyftorna ökar.

Men vi i arbetarrörelsen är starka i våra värderingar inför höstens val.

För det första så går facket och socialdemokratin hand i hand. Vi delar varandras framtidsvision av Sverige. Vi har en levande ideologisk samhörighet.

För det andra kan vi ha gott självförtroende eftersom den gångna mandatperioden har varit framgångsrik. Bakom oss finns fantastiska år som är präglade av klassiskt socialdemokratiskt reformarbete. Vallöftena från 2002 är i stort sett alla infrjade.

I vårbudgeten kunde den socialdemokratiska regeringen pricka av ytterligare några av våra fackliga hjärtefrågor. Det gäller till exempel den kommande tandvårdsreformen.

Utgångspunkten är att det inte ska synas i munnen vilken klass du tillhör. Reformen är efterlängtd och den är värd en stor applåd!

För det tredje så är den ekonomiska utvecklingen stark. Ekonomin och produktionen går på högvarv. Företagen gör större vinster än någonsin tidigare. Detta ger ökade inkomster och det ger i sin tur möjlighet till ytterligare fördelningspolitik.

Här går den grundläggande ideologiska skiljelinjen i höstens val:

Ska resultatet av de goda tiderna – som LO-förbundens medlemmar i allra högsta grad bidragit till – ska de fördelas rättvist eller stoppas i fickorna på dom som redan har fickorna fullproppade?

För mig är svaret givet – alla ska med. Vi behöver mer rättvisa i Sverige – inte mindre!

x x x

Kamrater!

Ett val är en stor händelse – det är demokratins högtidsstund och där ska alla delta.

Men vi vet sedan tidigare att höginkomsttagare röstar mer än låginkomsttagare. De som har arbete röstar mer än de som är arbetslösa. De svenskar som är födda i Sverige röstar mer än svenskar födda utomlands.

De som behöver politiken och demokratin mest vände vallokalerna ryggen.

Klasskillnaderna i valdeltagandet drabbar alla som vill förbättra löntagarnas situation.

Men människor vill påverka sin vardag, sina liv. Då är det också viktigt att de känner att politiken verkligen ger den möjligheten – att det finns tydliga skillnader och att det spelar roll. Vi har en viktig uppgift när det gäller att visa var skiljelinjerna går. Vi måste ta diskussionen och lyssna på människors krav och förhoppningar.

LO påbörjade det här viktiga arbetet tidigt. I vintras frågade vi över 30 000 medlemmar i LOs medlemsförbund vilka frågor de tycker är viktigast.

Den absolut viktigaste frågan för de som var med i vår undersökning var arbetslösheten och det är inte konstigt. Att vara arbetslös påverkar inte bara ekonomin utan också hur du mår – fysiskt och psykiskt. Och det påverkar familjen.

Och vi vet också att alla kan drabbas av arbetslöshet. Det är inte en fråga om *vi* och *dom* som borgarna vill påstå.

Valrörelsen måste handla om jobben.

Vi har fortfarande för många som inte har ett arbete och särskilt ungdomar är hårt drabbade. Men nu finns det en del hoppfulla tecken. Arbetslösheten börjar falla. Äntligen får fler människor jobb. Jag säger äntligen därför att det länge såg dystert ut. Trots högkonjunkturen. Trots att exportindustrin gick på högvarv kom inte jobben.

Nu ser vi vändpunkten. Under mars i år anmäldes 64 000 lediga platser till Arbetsförmedlingen. Det är 22 000 fler jämfört med samma månad 2005. Även långtidsarbetslösheten bland ungdomar minskar. Den har på ett år halverats jämfört med 2005.

Vi kan nu säga att vi har vunnit första rondan mot arbetslösheten.

Men vi får inte slå oss till ro och bli självgoda. Vi får inte börja tro att arbetslösheten är knäckt. Att sysselsättning kommer att fortsätta öka av sig själv. Det vore ett stort misstag.

Erfarenheten säger att det är lättast att minska arbetslösheten i början. Men att sedan få en fortsatt fallande arbetslöshet, ned mot full sysselsättning – det är betydligt svårare.

Fortfarande är det över 200 000 människor som är arbetslösa. Fortfarande är det många som har svårt att få jobb, för en del känns situationen helt hopplös.

För att sysselsättningen ska fortsätta stiga krävs fortsatta ansträngningar. Vi kan inte nöja oss med att några får jobb. Vi måste se till att alla arbetslösa kommer med i uppgången.

Alla ska med, inte bara några.

Arbetarrörelsen måste fortsätta att vara arbetslöshetens argaste kritiker.

Arbetslöshetsbekämpningen måste fortsätta stå högst upp på den politiska dagordningen.

x   x   x

Mötesdeltagare!

För att pressa tillbaka arbetslösheten ytterligare krävs en bred strategi. Jag ser framför mig framför allt tre områden som vi måste lyfta fram.

För det första att stärka arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken och ta tillvara allas förmåga och vilja till arbete. Politiken måste se till att människor ges erfarenhet och

rätt slags kompetens. Speciellt viktigt är det att vi satsar på de yrkesförberedande programmen i gymnasieskolan. De ger bra möjligheter till arbete för dem som gått utbildningarna. Det behövs också kortare yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar och folkbildande insatser.

Det här är viktigt. Vi vill ha ett Sverige som tar tillvara människors vilja att förkovra sig när livet ställer nya krav. Ett Sverige där man har mer än *en* chans att skaffa sig den kunskap som behövs för att få ett arbete och utveckla sig. Därför är det viktigt att det finns olika utbildningsvägar. Folkbildningen och folkhögskolorna fyller en viktig funktion genom att erbjuda en miljö och en pedagogik som passar många människor bättre än den vanliga katederundervisningen. Moderaternas förakt för dessa människors behov är djupt oroande. Deras förslag till nerskärningar på folkbildningsområdet avslöjar dem.

För det andra att behålla en arbetsmarknad som skapar högproduktiva jobb med bra arbetsvillkor samtidigt som konkurrensen och den internationella rörligheten ökar.

Detta kan endast ske om kollektivavtalen ligger till grund för löner och anställningsvillkor för allt arbete som utförs i Sverige. Detta kan endast ske genom att samhället aktivt bidrar till trygghet i förändringen.

För det tredje att motverka att arbetsmarknaden delas upp och därmed skapar motsättningar och ökade skillnader i samhället. Vi håller på att få en uppdelning mellan våra storstäder, där investeringsviljan är hög och där nya näringar växer fram, och

landsorten, där strukturomvandlingen slår hårt med arbetslöshet. Här behövs en ny regional utvecklingspolitik utarbetas.

Alla dessa delar i kombination med varandra är nyckeln till fortsatt framgång. Här går en skarp skiljelinje i politiken – mellan oss och högeralliansen.

Tydligast blir skiljelinjen när det gäller a-kassan. Deras planerade angrepp mot a-kassan bygger på föreställningen att arbetslösheten är den enskilde fel. Att den höga arbetslösheten beror på att det går runt arbetslösa som inte vill arbeta. Om villkoren försämras ordentligt tvingas de arbetslösa ta låglönejobben – så resonerar högeralliansen.

Moderaterna vill höja avgiften till a-kassan med upp till 300 kronor i månaden

Moderaterna vill slopa avdragsrätten för a-kasseavgiften och fackföreningsavgiften.

Moderaterna vill sänka ersättningsnivån i a-kassan till 65 procent.

Moderaterna vill tvinga en arbetslös att ta jobb till 80 procent av dagpenningen – det handlar om att tvingas ta jobb för 9, 10 tusen i månaden. Man vill skapa ett låglöneproletariat.

Man kan fråga sig varför moderaterna vill slå på dom som redan ligger? Varför sparka på de arbetslösa, när vi har råd med en generös a-kassa? Varför göra att människor är otrygga i sina arbeten och oroliga för att bli arbetslösa? Gör det att människor arbetar bättre? Nej, tvärtom.

Moderaternas förslag drabbar inte bara arbetslösa utan innebär också en press nedåt på lönerna för dem som har arbete. En sänkning av a-kassan är därför en strategi för sänkta löner.

Låt oss pressa moderaterna och alliansen i denna ideologiska fråga. Varför ska de arbetslösa betala de rikas skattesänkningar?

Vår syn är att A-kassan är en viktig del av välfärden. Att den skyddar från inkomstbortfall och förhindrar att medlemmar tvingas lämna hus och hem om de drabbas av arbetslöshet. Och att a-kassan skyddar löntagarna mot lönesänkning.

A-kassan handlar inte bara om trygghet för den som blir arbetslös. Den handlar om trygghet för alla löntagare.

Låt oss ta strid för arbete åt alla och en solidarisk arbetslöshetsförsäkring!

x   x   x

Arbetsmiljön är en viktig fråga, anser LO-förbundens medlemmar.

På några viktiga områden upplever många löntagare att arbetsmiljön försämrats.

Det handlar om att bemanningen är för låg – känslan av att aldrig hinna göra ett fullgott arbete.

Det handlar om att man inte längre har samma möjlighet att påverka sin arbetstakt.

Det handlar om att man har mer tempobetonade arbeten med ensidiga rörelser.

Det kan också röra sig om att företagshälsovården är undermålig eller helt saknas.

Vi vet från LOs undersökningar att stressen har ökat under de senaste tio åren. Det är bland LO-kvinnorna försämringarna har varit som störst. Tyvärr förs det knappt någon debatt om det.

Debatten med högern och arbetsgivarna handlar oftast om fusk i bidragssystemen. Det är djupt kränkande mot alla som blivit utslitna på sitt arbete. Som får värk, sämre ekonomi och som mår dåligt psykiskt.

Dessutom har vi många medlemmar som hamnar mellan stolarna – som anses för sjuka för att få a-kassa av en instans men för friska för att få sjukpeng av en annan. Efter år av slit har de helt plötsligt tappat all trygghet. Det är inte rimligt, så kan vi inte ha det.

Låt oss därför tillsammans se till att lyfta fram arbetslivets villkor i valrörelsen. Vi behöver rejäla satsningar på rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöarbete – vi behöver en obligatorisk företagshälsovård.

x   x   x

Förbättrat anställningsskydd rankas som valets tredje viktigaste fråga av LO-medlemmarna. Många tvingas idag att arbeta under olika former av otrygga anställningsformer, till exempel behovsanställningar – så kallade "ring och spring-jobb". Här vill medlemmarna se ökad trygghet, inte ytterligare försämringar. Regeringens nya förslag om stärkt anställningsskydd för visstidsanställda och föräldralediga är varmt välkommet och får LOs bifall.

Men vad gör Centerpartiet? Jo, de vill ta bort anställningstryggheten för alla upp till 26 år.

Moderaterna brukar säga att de är de nya moderaterna. Jag undrar om det inte är centern som är de nya moderaterna. Förslaget bekräftar att centerpartiet har inlett en kraftig högeroffensiv som jag vet många centerpartister ute i kommuner och landsting har svårt att förlika sig med.

Förslaget bekräftar också att centerpartiet har stora kunskapsbrister hur arbetsmarknaden fungerar. Ungdomar är ju redan idag i stor utsträckning hänvisade till otrygga anställningar.

Det enda positiva med centers förslag är att alternativen blir tydliga. Vi kan säga till väljarna: Högeralliansen vill göra det enklare att avskeda ungdomar. Vi socialdemokrater vill göra det enklare att anställa ungdomar!

x   x   x

Kamrater!

Förstärkt anställningstrygghet är också en viktig jämställdhetsfråga. Ska vi komma tillrätta med orättvisorna i samhället måste vi alltid se till både klass och kön.

Klasstillhörighet styr människors möjligheter och livsval. Det ger *ojämlika* livsvillkor.

Kön påverkar människor på samma sätt. Det ger *ojämställda* livsvillkor.

Ibland har begreppen klass och kön formulerats som om de står mot varandra. Men det är tvärt om. Att motverka orättvisor som beror på klass och på kön står inte i motsättning till varandra – det är en förutsättning för ett rättvist samhälle.

Länge har jämställdhet setts som något som bara angår kvinnor. Som om män inte har med frågorna att göra. Så är det inte. Kvinnor och mäns olika villkor hänger ihop.

Feminism handlar för det första om att se att kvinnor och män inte har lika möjligheter idag. Att det finns en maktordning mellan könen där kvinnor som grupp har mindre makt och mindre resurser än män. De arbetar mindre betald arbetstid och mer obetald. Det påverkar kvinnors och mäns livsvillkor från födseln och genom hela livet fram till pension och äldreomsorg.

För det andra handlar det om att vilja göra något åt de orättvisor som finns mellan könen. Att skapa lika möjligheter och skyldigheter i livet för kvinnor och män.

Det handlar om **arbetslivet** där kvinnor och män har en delad arbetsmarknad. Kvinnors arbete värderas lägre än mäns. Kvinnor har mer otrygga anställningar och mer ofrivillig deltid. Kvinnor har också oftast större risk än män att drabbas av ohälsa. Vi har en politik för att komma tillrätta med det men vi kan göra mer.

Det handlar om **familjelivet** där kvinnor oftare tar ett större ansvar än män och där föräldraförsäkringens utformning spelar en viktig roll.

Det handlar om **våldet mot kvinnor**. Där kvinnor utsätts för våld i hemmet, på arbetsplatsen, i samhället. Det måste vi till varje pris bekämpa.

Jag känner stor oro för den högerledda alliansens jämställdhetspolitik. Den innebär att kvinnorna tvingas ta flera steg tillbaka. Moderaterna vill ha försämrade ersättningsnivåer i föräldraförsäkringen, kortare ersättningstid och slopa garantidagarna. Tyvärr har de fått stöd från övriga borgerliga partier för en del av förslagen. Det kommer inte att göra Sverige mer jämställt – tvärtom.

Det här är inte det enda exemplet. Effekterna av moderaternas politik på andra områden slår också hårt mot kvinnorna – framförallt LO-förbundens kvinnor. De förslag som läggs

när det gäller förtidspensionerna gör många kvinnor till fattigpensionärer. Sammantaget förlorar en kvinnlig LO-medlem tusentals kronor om högern får igenom sina förslag.

x   x   x

Mötesdeltagare!

Inom arbetarrörelsen har vi värderingen att alla människor har lika värde och lika rätt. Därför accepterar vi ingen som helst diskriminering. Att behandlas annorlunda på grund av kön eller att man har utländsk bakgrund – på grund av sexuell läggning eller handikapp – är oacceptabelt.

När det gäller hur vi lyckats med integration vill den borgerliga alliansen, påhejad av massmedia, måla en mycket mörk bild av Sverige. Dom försöker göra gällande att vi misslyckats med allting.

Så är det inte – vi ha gjort stora framsteg. Sysselsättningen bland utlandsfödda har ökat. Satsningar har gjorts på utbildning och på validering av dom kunskaper man skaffat sig utomlands.

Men det får inte stanna med det. Vi måste göra mer. Det finns alltför många med utländsk bakgrund som fortfarande diskrimineras. Men vi gör det inte genom att dela in oss som bor här i *vi* och *dom*. Vi gör det inte genom att som folkpartiet prata om

utanförskapsområden. Vi gör det genom en konsekvent politik för arbete åt alla, generell välfärd och trygga arbeten.

Alla ska med – så enkelt är det.

Det finns tyvärr partier som inte delar våra värderingar om allas lika värde och rätt. Som anser att människor som kommer från andra länder är mindre värda. De här partierna är inte demokratiska även om de heter sånt som Sverigedemokrater och Nationaldemokrater. Dom fiskar i samma grumliga vatten som nynazister och andra fascistiska grupper.

Vi ska jaga undan de här grupperna med argument. Vi får inte vända oss bort och låtsas att de inte finns. Vi ska synliggöra vilka odemokratiska krafter som står bakom dessa grupper. Vi ska högljutt visa att vi aldrig accepterar en sådan människosyn.

Som Martin Niemüller, en tysk präst, sa 1945 när Europa och stora delar av världen låg i ruiner efter andra världskriget:

”I Tyskland kom nazisterna och tog kommunisterna, men jag sa ingenting, för jag var inte kommunist. Sedan kom de och tog judarna, men jag sa ingenting, för jag var inte jude. Sedan kom de och tog fackföreningsmännen, men jag sa ingenting, för jag var inte fackföreningsman. Sedan kom de och tog katolikerna, men jag sa ingenting, för jag var protestant.

Sedan kom de och tog mig.

Vid det laget fanns det ingen kvar som kunde säga något.”

x x x

Kamrater!

Fredrik Reinfeldt talar om de "nya" moderaterna och har till och med sagt att moderaterna är det nya arbetarepartiet. Särskilt framgångsrikt har det inte varit. Människor begriper bättre. Ett parti som kraftigt vill försämra för arbetslösa och som helt struntar i arbetslivets frågor kan inte samtidigt med trovärdighet hävda att de står på vanligt folks sida.

Moderaterna vet mycket väl att deras politik är löntagarfientlig. De försöker ge sken av att allt de tidigare stått för inte längre gäller. Det är inte trovärdigt.

Moderaterna fortsätter att rösta nej till ett avskaffande av undantaget i turordningsreglerna i lagen om Anställningsskydd.

De fortsätter att rösta nej till en förstärkt rätt till heltid för dem som idag har ofrivilliga deltider.

De fortsätter att rösta nej till att rensa upp i träsket av osäkra anställningar och stärka tillsvidareanställning som huvudregel.

De fortsätter att rösta nej till det som förbättrar för löntagarna.

Det nya arbetarpartiet föreslår kraftiga sänkningar av ersättningsnivån i sjukersättningen och arbetslöshetsersättningen.

De ”nya” moderaterna bedriver alltså i stort sett samma politik som de gamla moderaterna. Det är bara en dum lek med ord.

Det nya arbetarpartiet attackerar också välfärdsamhället. Moderaterna säger sig vilja sänka skatterna till EU-genomsnittet. Det motsvarar 250 miljarder kronor eller var femte skattekrona! Alltså ska var femte läkare, var femte polis och var femte förskolelärare sparas bort.

Låt oss på områden efter område avslöja att moderaterna inte står på löntagarnas sida. Det finns bara **ett** arbetarparti – och det är socialdemokraterna!

Och kamrater!

Visst vet vi alla det. Och visst ska vi gemensamt se till att vi får en socialdemokratisk regering också efter valet i höst.

Tack!